

“HEB JE MIJ LIEF?” (JOH 21,15)

Bijbelse bloemlezing over kwetsbaarheid en kracht

1

EEN
KWETSBARE
ONTMOETING

JEZUS EN
PETRUS

2

-
- kwetsbaarheid en de bijbelse traditie
 - kwetsbaarheid en ik
 - kwetsbaarheid en jij?

3

Structuur

- vormen van kwetsbaarheid in het OT en NT
- Hoe gaan bijbelse vertellers om met deze kwetsbaarheid?
- Heb je Mij lief?

4

1. Kwetsbaarheid in de Bijbel

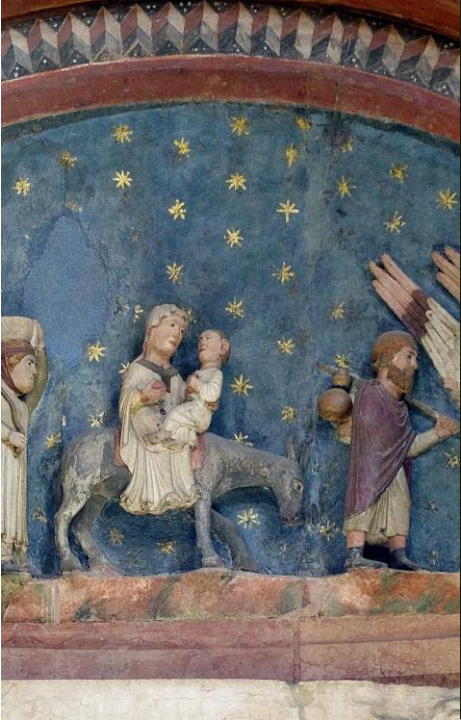
- niet alleen verhalen over kwetsbare mensen
- vaak ook geschreven *vanuit* een kwetsbare situatie
 - Oude Testament:
 - een volk dat meermaals met uitsterven en landverlies geconfronteerd werd
 - kwetsbaarheid bereikt hoogtepunt met Babylonische ballingschap
 - *verlies van land van belofte*
 - *vernietiging van tempel*
 - *geloofscrisis*

5

1. Kwetsbaarheid in de Bijbel

- vaak ook geschreven *vanuit* een kwetsbare situatie
 - Nieuwe Testament:
 - Brieven van Paulus en Handelingen van de Apostelen:
 - *groeierende interne verdeeldheid tussen joden en christenen*
 - *moeite om boodschap te verkondigen in Grieks en Romeins gebied*
 - Evangelieën: intense rouwervaring van Jezus' leerlingen

6

1. Kwetsbaarheid in de Bijbel

- inhoudelijk: diverse uitingen van kwetsbaarheid
 - *fysieke kwetsbaarheid*
 - “Zij vroegen hun moeder nog: ‘Waar is het brood en de wijn?’, maar vochten gewond met de dood in de straten van de stad en stierven op de schoot van hun moeder.” (KI 2,12)
 - “Kort nadat zij op die manier de wijk genomen hadden, verscheen er aan Jozef in een droom een engel van de Heer. Hij zei: ‘Sta op en vlucht met het kind en zijn moeder naar Egypte. Blijf daar tot ik je weer roep, want Herodes is naar het kind op zoek en wil het ombrengen.’” (Mt 1,13)

7

1. Kwetsbaarheid in de Bijbel

- verdriet:
 - “Jezus begon ook te huilen, en de Joden zeiden: ‘Wat heeft hij veel van hem gehouden!’” (Joh 11,35-36)
 - “Samuel heeft Saul nooit meer terug willen zien, maar hij treurde wel om hem. En de HEER betreurde het dat hij Saul als koning van Israël had aangesteld.” (1 S 15,35)

8

1. Kwetsbaarheid in de Bijbel

■ vermoeidheid:

- *“Ik loop gekromd en diep gebogen (...). Ik ben uitgeput, totaal gebroken, ik kan wel schreeuwen, zo bonst mijn hart.” (Ps 38,7.9)*
- *“En een jongeman genaamd Eutychus zat in het venster en werd door een diepe slaap bevangen, toen Paulus lang sprak; en door diepe slaap bevangen viel hij van de derde verdieping naar beneden en werd dood opgenomen.” (Hnd 20,9)*

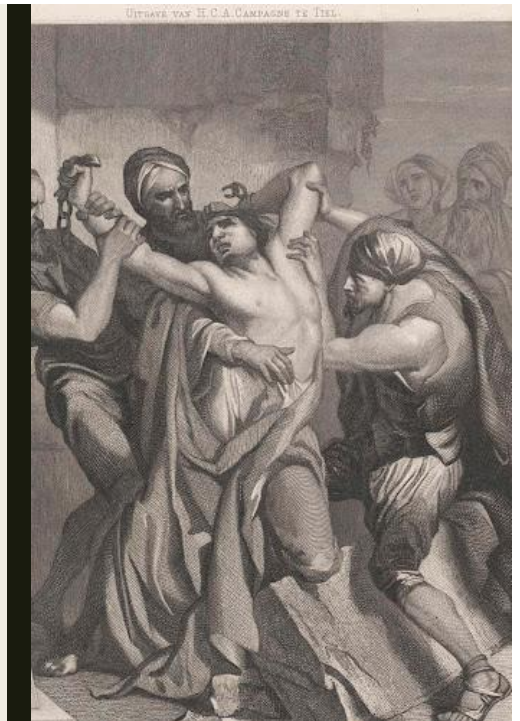

9

1. Kwetsbaarheid in de Bijbel

■ psychische kwetsbaarheid:

- *“Ik begon het leven te haten; al het gedoe onder de zon stond mij tegen. Het is allemaal ijdel en grijpen naar wind.” (Pr 2,17)*
- *“En altijd, dag en nacht, liep hij schreeuwend tussen de rotsgraven en door de bergen en sloeg hij zichzelf met stenen.” (Mc 5,5)*

10

1. Kwetsbaarheid in de Bijbel

■ weinig zelfvertrouwen:

“Toen zei Mozes tegen de HEER: Och HEER, ik ben geen man van veel woorden. Dat ben ik sinds jaar en dag al niet, zelfs niet vanaf het ogenblik dat U tot Uw dienaar gesproken hebt, want ik spreek onduidelijk en moeizaam. Maar de HEER zei tegen hem: Wie heeft de mens een mond gegeven? Of wie maakt iemand stom, doof, ziende of blind? Ben ik het niet, de HEER? Nu dan, ga, Ik zal met uw mond zijn, en u leren wat u spreken moet.” (Ex 4,10-12)

11

1. Kwetsbaarheid in de Bijbel

■ sociale kwetsbaarheid:

- “Waar wij gingen werden wij bespied, in het openbaar werden wij niet meer geduld. Onze dagen bleken geteld, het einde is inderdaad gekomen.” (KI 4,18)
- “Bij het zien van de mensenmenigte werden de Joden jaloers en begonnen ze de woorden van Paulus in een kwaad daglicht te stellen.” (Hnd 13,45)

12

1. Kwetsbaarheid in de Bijbel

■ sociale kwetsbaarheid:

- *“Vrienden en buren ontlopen mijn ellende; mijn verwanten blijven op afstand.” (Ps 38,12)*
- *“Jezus antwoordde: ‘Wat zijn jullie toch een ongelovig en dwars volk, hoe lang moet ik nog bij jullie blijven? Hoe lang moet ik jullie nog verdragen? Breng hem bij me.’” (Mt 17,17)*

13

1. Kwetsbaarheid in de Bijbel

■ spirituele kwetsbaarheid:

- *“Toen de andere leerlingen hem vertelden: ‘Wij hebben de Heer gezien!’, zei hij: ‘Alleen als ik de wonden van de spijkers in zijn handen zie en met mijn vingers kan voelen, en als ik mijn hand in zijn zij kan leggen, zal ik het geloven.’” (Joh 20,25)*
- *“Het volk wachtte lang op Mozes. Toen hij maar niet van de berg afkwam, verdrongen ze zich om Aäron en eisten van hem: ‘Maak een god voor ons die voor ons uit kan gaan, want wat er gebeurd is met die Mozes, die ons uit Egypte heeft geleid, weten we niet.’” (Ex 32,1)*

14

- spirituele kwetsbaarheid:
 - “De HEER zag dat alle mensen op aarde slecht waren: alles wat ze uitdachten was steeds even slecht. Hij kreeg er spijt van dat hij mensen had gemaakt en voelde zich diep gekwetst.” (Gn 5,5-6)
 - “Op een van die dagen trok Jezus zich terug op de berg om te bidden. De hele nacht bleef hij tot God bidden.” (Lc 6,12)

15

2. Van kwetsbaarheid naar kracht

- het schrijfproces op zich als bron van kracht
- twee wijzen van omgaan met kwetsbaarheid die resulteren in een bepaalde kracht
 - *het lijden willen verklaren – controle*
 - *de kwetsbaarheid voluit laten zijn – overgave en vertrouwen*

16

2. Van kwetsbaarheid naar kracht

Het lijden willen verklaren

- een van de grote theologische patronen doorheen het Oude Testament
 - *Waarom is de Babylonische ballingschap gebeurd?*
 - *Israël is God ontrouw geweest*
 - *God reageert vergeldend op deze ontrouw*
- voorbeelden:
 - *Job en de verklaringen van zijn vrienden*
 - *“Bij het naar buiten gaan zag Hij een man die al vanaf zijn geboorte blind was. Zijn leerlingen vroegen Hem: ‘Rabbi, waarom is hij blind geboren? Heeft hij dat te wijten aan zijn eigen zonde of aan die van zijn ouders?’” (Joh 9,1-2)*

17

2. Van kwetsbaarheid naar kracht

Het lijden willen verklaren

- wat we niet graag lezen...
 - *sterk zondebesef*
 - *band tussen lijden en schuld*
 - *band tussen lijden en God*
- en toch sporen van logica...
 - *vertrekpunt: God kan niet degene zijn die het zegenrijke verbond met mensen verbreekt*
 - *als er lijden overkomt, moet het dus wel aan de mens liggen*
 - *God als de Behoeder van het rechtvaardigheidsprincipe: ‘wie goed doet, goed ontmoet’*

18

2. Van kwetsbaarheid naar kracht

Het lijden willen verklaren

- de kracht van deze redenering
 - *God is altijd nabij, hetzij in zegeningen, hetzij in tegenslagen*
 - *ommekeer is mogelijk*
 - *herwinning van controle over de situatie*
- voorbeelden:
 - *“Het goede nemen we wel aan van God, waarom dan het kwade niet?” (Job 2,10)*
 - *“Zonder einde is de genade van de HEER, onuitputtelijk is zijn medelijden.” (KI 3,22)*
 - *“Laten wij naar ons eigen gedrag kijken en teruggaan naar de HEER.” (KI 3,40)*

19

2. Van kwetsbaarheid naar kracht

De kwetsbaarheid voluit laten zijn

- verdriet en rouw laten zien
 - *“En Jakob scheurde zijn kleren, deed een zak om zijn lendenen en treurde lange tijd om zijn zoon. Al zijn zonen en dochters deden hun best om hem te troosten, maar hij liet zich niet troosten en zei: ‘Treurend daal ik af naar mijn zoon in het dodenrijk’. En zijn vader bleef hem bewenen.” (Gn 37,34-35)*
 - *“Vrome mannen begroeven Stefanus en hielden een grote dodenklacht om hem.” (Hnd 8,2)*
 - *“Volken, hoor, zie hoe ik lijd.” (KI 1,18)*
 - *“Zeven dagen en zeven nachten zaten ze bij hem op de grond zonder een woord te zeggen, want ze zagen hoe groot zijn lijden was.” (Job 2,13)*

20

2. Van kwetsbaarheid naar kracht

De kwetsbaarheid voluit laten zijn

■ boosheid en verontwaardiging uiten

- *“Of was ik maar verborgen als een misgeboorte, als een zuigeling die nooit het levenslicht zag.” (Job 3,16)*
- *“Hoelang moet ik nog roepen, HEER, terwijl U maar niet luistert?” (Hab 1,2)*
- *“O HEER, ontwaak. Waarom slaapt U? Ontwaak, stoot ons niet voorgoed af.” (Ps 44,24)*
- *“Meester, kan het U niet schelen dat wij vergaan?” (Mc 4,38)*
- *“Mijn God, mijn God, waarom hebt U mij in de steek gelaten?” (Mc 15,34)*

21

2. Van kwetsbaarheid naar kracht

De kwetsbaarheid voluit laten zijn

■ de eigen onmacht om het waarom te bevatten erkennen

- *“Als een vogel joeg de vijand mij op – Ik weet niet waarom.” (KI 3,52)*
- *“Waar komt de wijsheid dan vandaan, weet iemand waar zij woont? Zij is verborgen voor al wat leeft, zelfs de vogels in de lucht kunnen haar niet ontdekken.” (Job 28,20-21)*
- *“Na dit alles te hebben overwogen, heb ik duidelijk ingezien dat ook de rechtvaardigen en wijzen in alles wat zij doen totaal van God afhankelijk zijn. Rest hun liefde of haat? Geen mens weet het. Beide zijn mogelijk.” (Pr 9,1)*

22

2. Van kwetsbaarheid naar kracht

De kwetsbaarheid voluit laten zijn

■ de kracht van kwetsbaarheid

- *verdriet en boosheid verwijzen naar verbondenheid*
- *machteloosheid opent voor overgave*
- *overgave creëert ruimte voor de ander/Ander*
 - Jezus geeft zich over aan zijn verlatenheid op het kruis en God doet Hem verrijzen
 - Petrus is in een diepe slaap verzonken wanneer God hem uit de gevangenis bevrijdt (Hnd 12,6-11)
 - Eutychus valt van vermoeidheid uit het raam, maar Paulus slaat zijn armen om hem heen en hij komt terug tot leven (Hnd 20,7-12)

23

2. Van kwetsbaarheid naar kracht

De kwetsbaarheid voluit laten zijn

■ de belofte van een God die ingaat op het appel van de kwetsbare mens

- *“De HEER sprak: ‘Ik heb de ellende van mijn volk in Egypte gezien, de jammerklachten over hun onderdrukkers gehoord; Ik ken hun lijden’”.* (Ex 3,7)
- *“Wie hoopt op de HEER krijgt nieuwe kracht. Hij slaat zijn vleugels uit als een adelaar, hij loopt, maar wordt niet moe, hij rent, maar raakt niet uitgeput.”* (Js 40,29-31)
- *“Kom naar mij, jullie die vermoeid zijn en onder lasten gebukt gaan, dan zal ik jullie rust geven.”* (Mt 11,28-30)
- *“Zalig de treurende, want zij zullen getroost worden”.* (Mt 5,4)

24

3. Heb je Mij lief?

- Volgen wij na en omarmen we de kwetsbaarheid in de wereld zowel als in onszelf?
 - *niet alleen o.w.v. de menslievendheid en zelfzorg*
 - *maar omdat de kwetsbaarheid vindplaats van God is*
 - “Ik verzeker jullie, alles wat je voor één van deze minste broeders van Mij hebt gedaan, heb je voor Mij gedaan.” (Mt 25,40)
 - “Hij heeft zichzelf ontledigd en de gestalte van een slaaf aangenomen. Hij is aan de mensen gelijk geworden. En als mens verschenen heeft Hij zich vernederd; Hij werd gehoorzaam tot de dood, de dood aan een kruis.” (Fil 2,7-8)

25

3. Heb je Mij lief?

- God als confrontatieplek en ontmoetingsplaats met de eigen kwetsbaarheid
 - *moeilijk voor Petrus*
 - *moeilijk voor ons?*
 - *“Wij verkondigen een gekruisigde Christus, voor Joden een aanstoot, voor heidenen een dwaasheid, maar voor hen die geroepen zijn, Joden zowel als Grieken, Gods kracht en Gods wijsheid. De dwaasheid van God is namelijk wijzer dan de mensen, en de zwakheid van God is sterker dan de mensen.” (1 Kor 1,23-25)*

26

